

Na svém 33. sněmu Agrární komora ČR vyzvala vládu k razantnímu omezení bezcelních dovozů

07. 04. 2024

Tisková zpráva 7. 4. 2024 – Již druhým rokem překupníci vozí ukrajinské obilí či řepku vyprodukované s výrazně nižšími požadavky na kvalitu do Evropy, kde se tyto komodity hromadí a křiví trh. Tento problém se stále nepodařilo vyřešit a dochází k poškozování evropských zemědělců včetně těch českých, přestože na to Agrární komora České republiky i další nevládní zemědělské organizace opakovaně upozorňují. Shodlo se na tom v neděli 7. dubna téměř dvě stě delegátů reprezentujících členskou základnu Agrární komory ČR na 33. sněmu této největší zemědělské nevládní organizace v Česku. Proto vyzvali českou vládu, aby svolala do konce dubna mimořádnou schůzi a projednala razantní omezení bezcelních dovozů ze třetích zemí i další problémy tuzemského agrárního sektoru. Požadavky zemědělců převzal v Brně ministr zemědělství Marek Výborný. Sněmu, který se uskutečnil při příležitosti veletrhu TECHAGRO na brněnském výstavišti, se dále zúčastnil ministr zdravotnictví Vlastimil Válek a téměř padesát dalších hostů z řad vládních i nevládních organizací či dlouholetých partnerů Agrární komory ČR.

„V současné době prodáváme nejdůležitější komodity, tedy obiloviny, za ceny globální, které odpovídají roku 1989, přičemž máme náklady lokální, které zase odpovídají roku 2024, tedy závazkům vyplývajícím z členství v Evropské unie. Možná to odpovídá naší historicky tradiční snaze být bruselštější než Brusel a nastavit si mnoho podmínek ambiciózněji a rigidněji než naše konkurence. Nicméně pro naše zemědělce to znamená pomalou, ale jistou likvidaci. Za tuto situaci mohou dovozy zemědělských komodit ze zemí mimo Evropskou unii, při jejichž produkci nemusely být dodrženy vysoké evropské standardy a produkční náklady tak byly výrazně nižší,“ říká prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Čeští zemědělci podle něj za loňský rok přišli jen na tržbách za obiloviny a olejniny o více než 30 miliard korun ve srovnání s rokem 2022, o 15 miliard ve srovnání s rokem 2021. Letos to může být 50 miliard ve srovnání s rokem 2022 a 25 miliard ve srovnání s rokem 2021. *„Tato situace nejen poškozují české zemědělce, ale nepomáhá ani těm ukrajinským, na kterých akorát vydělávají překupníci. Opakovaně vyzýváme, aby tento problém už konečně někdo začal řešit. Ministr zemědělství nám slibuje pomoc, ale jeho straníční kolegové pak v Bruselu hlasují jinak. Na evropské úrovni jsme se nesešli s pochopením, zbývá už jen po vzoru našich sousedů tyto dovozy prostě zakázat na národní úrovni,“* uvádí prezident Agrární komory ČR Doležal.

Delegáti na 33. sněmu Agrární komory ČR, který se po loňském volebním v Olomouci uskutečnil letos opět v Brně, dále hodnotili aktuální stav českého zemědělství. Kromě opakovaného neúspěchu české vlády, aby byla na evropské úrovni přehodnocena bezcelní dohoda mezi Evropskou unií a Ukrajinou, považují za další problémy nastavení národního strategického plánu pro provádění Společné zemědělské politiky Evropské unie v období 2023 až 2027 diskriminující střední a větší podniky, zvýšení daní a odvodů pro zemědělce na základě vládního konsolidačního balíčku, přebujelou byrokracii a náročnou administrativu či přetrvávající nedostatek pracovníků v zemědělství. Předložili ministroví zemědělství Výbornému své priority a pokrok v jejich plnění očekávají do konce dubna. V opačném případě mluví o pokračování protestů. Současně delegáti během jednání na sněmu v jednu chvíli hromadně povstali, aby dali ministroví zemědělství najevo nesouhlas se zemědělskou politikou vlády. Jednomyslně také odsouhlasili protestní akce ve druhé polovině května tím, že zvedli své hlasovací lístky.

„Protesty, ve kterých budeme možná muset pokračovat, pokud do konce dubna nevidíme posun v

řešení našich problémů, nikdy přes mediální mlhu nebyly o dotacích, jsou hlavně o přežití našich farem, podniků a zaměstnanců, ke kterým cítíme silnou odpovědnost. Jsou o české půdě v českých rukách, českých potravinách z kvalitních domácích surovin. O majetku našich dětí, našich akcionářů, našich podílníků, jehož devalvací nechceme dopustit. O zabrání likvidace posledního sektoru, který je ještě v našich rukách. Shrnu-li to, požadavků k řešení a nezodpovězených otázek je stále mnohem více než předložených nabídek a pomoci k řešení současné krize evropského i českého zemědělství. Opakovaně deklarují, že jsme jednáním trvale a konstruktivně otevřeni, ale k tomu je potřeba mimo jiné hrát s čistými kartami. A my je, jak nás politici bohužel opakovaně přesvědčují, od nich dlouhodobě dostáváme ve falešném balíku,“ dodává prezident Agrární komory ČR.

Na 33. sněmu Agrární komory ČR vystoupil kromě ministra zemědělství Marka Výborného také ministr zdravotnictví Vlastimil Válek, premiér Petr Fiala pozvání odmítl. Ze zemědělských nevládních organizací se zúčastnili představitelé Zemědělského svazu ČR, Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků, Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů či Společnosti mladých agrárníků ČR. Dorazili rovněž zástupci partnerských organizací Agrární komory ČR, kterými jsou generální partner ČEZ, a. s., RENOMIA, a. s., GRANTECH dotace s.r.o., Agdata s.r.o., Generali Česká pojišťovna a.s., Výstaviště České Budějovice a.s., Veletrhy Brno, a.s. či Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

Dále byla ustanovena Smírčí komise Agrární komory ČR, jejíž cílem je řešit nejrůznější typy sporů mezi členy a je otevřena i nečlenským subjektům. V jejím čele stojí Jindřich Šnejdrla, dalšími dvěma členy jsou Karel Horák a Oldřich Žďárský. Dále byli zvoleni tři náhradníci. Komise bude mít dvouletý mandát tak, aby pro příští období byla volena stejně jako ostatní orgány Agrární komory ČR.

Proč je situace českých zemědělců kritická?

1. Tři čtvrtiny zemědělské půdy jsou v Česku propachtované, tedy zemědělci si ji musí pronajímat, aby na ní mohli hospodařit, a odvádí vlastníkům takzvané pachtovné. Jedná se ročně o částku ve výši 13 až 15 miliard korun, což znamená pro pěstitele obrovskou zátěž. Současně je třeba říct, že vlastníci půdy často nemají k zemědělství žádný vztah a promítají do výše pachtovného i sebemenší změny na trhu.
2. Zvýšení nákladů na zemědělskou produkci přineslo zvýšení daně z nemovitosti na zemědělskou půdu, se kterým přišla vláda v rámci ozdravného balíčku pro českou ekonomiku. Podobné účinky ale na zemědělství tento balíček nemá. Zvýšení úrovně zdanění zemědělské půdy vychází zemědělce na 2 miliardy korun ročně a vláda k němu přistoupila, aniž by měla konkrétní představu, co to udělá s trhem. Chyběla jakákoliv analýza nebo dopadová studie.
3. Zpracování potravin ze zemědělských komodit vyrobených v Česku už pro vládu není prioritou. Rozhodla se ukončit podporu investic do zpracování potravin tím, že zrušila dotační titul 13. Vláda tím jen podržela pozici Česka jakožto výrobce levné suroviny pro výrobu potravin, ke které ale dojde v zahraničí a přidaná hodnota pro české chovatele, pěstitele a producenty potravin je pryč. Netratí na tom jen zemědělci, ale vůbec všichni, kdo mají zájem konzumovat kvalitní potraviny domácího původu.
4. Zavedení nového kontrolního systému AMS slibovalo ulehčit zemědělcům od přebujelé byrokracie. Místo toho došlo k pravému opaku, spuštění systému nebylo zvládnuté a vyvolalo jen velký zmatek a nejistotu zemědělců. Navíc došlo k meziročnímu navýšení kontrol o zhruba 95 procent, což je v rámci Evropské unie nadprůměrné. Ministr zemědělství slibuje, že dojde ke změně, ale není jasné jak a kdy. Zatím existují pouze obecné proklamace o snížení počtu kontrol o 50 procent, ale to pouze přinese návrat k původnímu stavu.
5. Zemědělcům bylo slibováno udržení objemu dotačních podpor v rámci Jednotné žádosti 2023. I když Státní zemědělský a intervenční fond již několik měsíců předem avizoval, že nebudou zálohy na dotace jako obvykle, byli zemědělci ujišťováni, že objem výplat bude do konce roku stejný jako v minulých letech. Nakonec bylo vyplaceno pouze zhruba 8 miliard korun oproti 15 miliardám korun. Nikdo nenašel odvahu, aby zemědělcům řekl, že nedostanou včas peníze, se kterými počítali.
6. Zvýšení nákladů přineslo zemědělcům i zpřísnění protierozních opatření. Došlo k němu přes to, že nikdo neřešil, jak náročné a hlavně nákladné bude plnit nová pravidla a navíc v době totálního rozvratu dodavatelsko-odběratelských vztahů na globálním trhu kvůli válce na Ukrajině. Nevznikla opět žádná analýza či dopadová studie. Odložením platnosti nařízení došlo pouze k posunutí problému, ale ne k jeho vyřešení. Současně je třeba říct, zemědělci se o půdu starají s péčí řádného hospodáře, aniž by jim to někdo nařizoval. Je to jejich základní výrobní prostředek a zachování přirozených vlastností půdy pro budoucí generace je v jejich zájmu.
7. Protesty v ulicích po celé Evropě včetně Česka se zemědělcům podařilo vybojovat dočasnou výjimku z pravidel, co se týká neproduktivních ploch. V praxi to znamená plochy, na kterých je omezená nebo úplně znemožněná produkce komodit pro výrobu potravin. Bohužel i v tomto případě platí, že problém byl pouze odsunut, ale nikoliv vyřešen.

8. Řešení nepřichází, co se týká přebytku zemědělských komodit na evropském trhu, které byly dovezeny ze třetích zemí s výrazně nižšími standardy produkce, a tím také nižšími produkčními náklady. Nejistotu zemědělců zvyšuje také to, že ministr zemědělství deklaruje zemědělcům pomoc, ale jeho straníční kolegové poté na evropské úrovni hlasují jinak.
9. Otazníky vyvolávají samotné podklady, s nimiž pracuje ministr zemědělství. V médiích opakovaně prezentoval například rozdíly v dotačních podporách mezi zeměmi Evropské unie, které ale byly vytrženy z kontextu. Dotační podpory v jednotlivých členských státech Evropské unie se značně liší, což je dáno rozdílnými národními úpravami. Liší se také míra kompenzace za plnění jednotlivých povinností. V některých zemích jako Česko podléhají dotační podpory zdanění, v některých naopak ne. Z toho důvodu není možné získat jeden číselný údaj ohledně zemědělských dotací pro každou zemi, který by byl srovnatelný v rámci Evropské unie. Podklady připravené pro ministra zemědělství pak lze pokládat za zavádějící, nepřesné a účelové. Navíc pokud by na tom zemědělské podniky byly tak dobře, jak tvrdí ministr zemědělství, nemusely by si brát provozní úvěry a rušit investiční záměry.
10. Neférová byla ostatně už změna národního strategického plánu pro provádění Společné zemědělské politiky Evropské unie 2023-2027, ke které vláda přistoupila krátce po svém nástupu a bez řádné diskuze se zemědělskou odbornou veřejností. Důvodem údajně bylo, že předešlá a několik let připravovaná verze strategického plánu by neprošla schvalovacím procesem v Bruselu. Výsledkem je redistributivní platba, která činí 23 procent z obálky přímých plateb a je vyplácena na prvních 150 hektarů podniku, přičemž průměr Evropské unie činí 10 až 12 procent. Následkem toho došlo k poškození zejména středních podniků, které se zabývají náročnou živočišnou výrobou a speciální rostlinnou výrobou, a také k účelovému dělení podniků na menší, aby dosáhly na vyšší dotace. To ostatně potvrdilo samo Ministerstvo zemědělství a dalo za pravdu Agrární komoře ČR.

Během 33. sněmu Agrární komory ČR proto ministr zemědělství Marek Výborný dostal prostor obhájit zemědělskou politiku české vlády a dokázat tak zástupcům tohoto strategicky významného oboru, že není pravda, že jeho rezort by byl paralyzovaný, nebyl iniciativní a nepřicházel s řešeními současného kritického stavu agrárního sektoru.

Usnesení 33. sněmu Agrární komory České republiky najdete [zde](#).

Kontakt pro média:

Agrární komora České republiky
tisková mluvčí Barbora Pánková
tiskove@akcr.cz, pankova@akcr.cz
tel.: 721 306 431

Agrární komora České republiky

Sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství. Prosazuje a obhajuje oprávněné zájmy svých členů už třicet let. Její členové produkují přes 80 procent veškerých komodit a obhospodařují 1,4 milionu hektarů zemědělské půdy. AK ČR má zhruba tři tisíce členů, což zahrnuje kolem osmi set soukromě hospodařících rolníků, a zbytek tvoří zemědělské organizace. V tomto počtu nejsou zahrnuti členové 32 profesních svazů, sdružení a unií, v nichž se příslušnost podnikatelů překrývá a které rovněž sdružuje AK ČR.